

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2020/1108)

Revidering av tidigare underlag avseende reglering av eget boende (EBO) för asylsökande inom Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Till Migrationsverket anmäls 28 demografiska statistikområden (DeSO), enligt bilaga 1 till utlåtandet, som från den 1 januari 2021 undantar möjligheten för asylsökande att bosätta sig på egen hand i dessa områden

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Från den 1 juli 2020 har asylsökandes möjligheter att flytta till eget boende (EBO) i vissa områden begränsats. 32 kommuner, inklusive Stockholms stad, anmälde i april 2020 till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen skulle omfattas av regleringen. Efter att 11 kommuner anmält hela sin yta, genomfördes ändringar i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. Dessa trädde i kraft 15 augusti 2020 och innebär att de områdes-begränsningar som infördes den 1 juli 2020 upphör att gälla vid utgången av 2020. Detta ärende utgör underlag till stadens nya ansökan till Migrationsverket i oktober 2020, och är en revidering av det föregående ärendet *Reglering av EBO-asylsökande inom Stockholms stad* (Dnr KS 2020/299) utifrån det nya regelverket.

Det nya regelverket kräver att anmälan till Migrationsverket tydligt motiveras utifrån socioekonomiska förhållanden och särskilt arbetslöshet, sysselsättning, försörjningsstöd, skolresultat, utbildningsnivån och valdeltagande. I Stockholms stad är det demografiska statistikområden (DeSO) i Rinkeby, Tensta, Husby och Skärholmen som främst utmärker sig med

nämnda socioekonomiska utmaningar, både enligt befintlig statistik och tidigare rapporter.

Stockholms stads tidigare anmälan om 15 DeSO baserades på en statistisk analys av fyra socioekonomiska faktorer: sysselsättningsnivå, utbildningsnivå, inkomst och utländsk bakgrund. Denna anmälan baseras i likhet med den tidigare på sysselsättningsnivå och utbildningsnivå men därtill har även försörjningsstöd, arbetslöshet, valdeltagande och skolresultat inkluderats i bedömningen. Enligt förordningen ska dessa sex socioekonomiska faktorer särskilt beaktas.

Den socioekonomiska statistiken för DeSO och stadsdelar ger stöd för att utöka de tidigare utvalda 15 DeSO till att omfatta hela de stadsdelar som de ligger i. Då omfattas totalt 28 DeSO belägna i Rinkeby, Husby, Tensta och Skärholmen.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

I Stockholms stad behöver vi arbeta på flera olika sätt för att motarbeta segregationen och trångboddheten. Lagen om eget boende, EBO-lagen, ger asylsökande friheten att bosätta sig var de vill med rätt till statliga och kommunala bidrag, men från och med 1 juli 2020 har 32 kommuner haft möjlighet att göra undantag i lagen. Det nya regelverket kräver nu att anmälan till Migrationsverket tydligt motiveras utifrån socioekonomiska förhållanden och särskilt arbetslöshet, sysselsättning, försörjningsstöd, skolresultat, utbildningsnivå och valdeltagande. Samtidigt lyfte den statliga promemorian fram att det kan finnas svårigheter att göra bedömningar om områdena avgränsas för mycket och görs för små.

Stockholms stad har därför tagit fram ett reviderat förslag på områden i staden som kommer att beröras av de nya förändringarna i EBO-lagen, vilket innebär att asylsökande inte kommer kunna bosätta sig i dessa områden och samtidigt som huvudregel ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande med flera.

De begränsade 28 av 544 områdena i Stockholms stad utgör stadsdelsområdena Rinkeby, Tensta, Husby och Skärholmen. Samtidigt fortsätter vi med integrationsarbetet. Vi ska även arbeta mot oriktiga hyresförhållanden och för att skapa hyresrätter med lägre hyra. Det är fortsatt

viktigt med insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att bryta bidragsberoendet och att skapa en likvärdig skola som ger alla barn och unga goda förutsättningar i hela staden.

Vi kommer noga att följa utvecklingen för att se om detta ger avsedda effekter för vidare möjlighet att justera områden utifrån en djupare analys avseende statistik, effekter och konsekvenser.

Bilaga

1. Utvalda DeSO; kartor för socioekonomiska variabler.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Vi välkomnar att den styrande majoriteten har insett vikten av att de begränsningar som görs måste vara logiska. Både för de asylsökande, stadens verksamheter och för allmänheten. Tydlighet är oerhört viktigt för att de asylsökande ska få rätt information och för att undvika förvirring. Men det är även viktigt för att stadsdelsnämnderna inte ska tvingas att handlägga frågor som egentligen är Migrationsverkets ansvar. Revideringen som föreslås ligger i linje med synpunkter som framfördes av oss inför ärendet *Reglering av EBO asylsökande inom Stockholms stad Dnr KS 2020/299* som beslutades av kommunfullmäktige i maj 2020.

Att fler socioekonomiska faktorer har tillförts i bedömningen är bra. Däremot saknas fortfarande den viktiga variabeln som tydligt illustrerar var det kan finnas socioekonomiska utmaningar. Variabeln om trångboddhet. Trots att trångboddhet nämns i finansborgarrådets synpunkter har inte variabeln tillförts.

Trångboddhet har negativa effekter på människors mående. Vilket vi tydligt kunde se när coronaviruset fick en större spridning i bland annat stadsdelarna i Järva. Det är stadsdelar som länge har få tampats med trångboddhet. I pandemins spår fick trångboddheten en större påverkan på människors hälsa när smittspridningen ledde till att fler dog. Stockholm måste intensifiera arbetet för att få bukt med trångboddheten och minska segregationen.

För barn som växer upp i trångboddhet innebär det att de inte kan läsa läxor i lugn och ro och inte heller kan ta hem vänner för att leka. Barnen hänvisas till offentliga utrymmen för läxläsning och socialt umgänge. Trångboddheten innebär också begränsningar för den personliga integriteten, vilket i sin tur är negativt för människors hälsa. Vi vet utifrån myndigheters rapporter och *Skillnadernas Stockholm*, rapporten som stadens hållbarhetskommission tog fram, att trångboddheten samspelar med de andra variablerna som visar den socioekonomiska segregationen i vår stad.

Mottagandet av asylsökande är primärt ett statligt åtagande och ska så förbli. Arbetet för att säkerställa ett socialt hållbart mottagande för individen måste påbörjas tidigt. För en ansvarsfull integration är det av stor vikt att samhället arbetar för att de som beviljas skydd snabbt ska kunna komma in i samhället. Genom att skapa förutsättningar och tidigt sätta in verktyg och insatser får människor möjlighet att snabbt etablera sig. I skolan och arbetslivet, i föreningslivet och i samhället i stort. Vi menar att ett bra mottagande utgår ifrån den enskildes behov och vad som är bäst för den enskildes möjlighet att delta i samhällets olika delar. I det arbetet är det viktigt att staten och staden samverkar för att underlätta etableringen.

Genom en aktiv politik kan segregationen brytas och jämlikheten öka. I vår stad ska alla kunna växa och förverkliga sina drömmar. I nära samverkan med myndigheter, näringslivet och föreningslivet skapar vi tillsammans goda förutsättningar för ett Stockholm för alla.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Till Migrationsverket anmäls 28 demografiska statistikområden (DeSO), enligt bilaga 1 till utlåtandet, som från den 1 januari 2021 undantar möjligheten för asylsökande att bosätta sig på egen hand i dessa områden.

Stockholm den 14 oktober 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Mats Larsson

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) enligt följande.

Genom en revidering av förslag välkomnar vi att majoriteten har tagit till sig av delar av den kritik och de åsikter som har först fram även om vi anser att man inte når hela vägen.

Vänsterpartiet blundar inte för att Eget boende (EBO) har medfört problem och att förändringar kan vara nödvändiga. Effekter som EBO medfört är trångboddhet och att i vissa fall kvinnor som bor i inom EBO har en tendens att i lägre utsträckning delta i svenskundervisning eller annan sysselsättning än kvinnor som bor på Anläggningsboende (ABO) under asyltiden.

På längre sikt riskerar det att påverka förutsättningarna för en snabbare etablering i arbets- och samhällslivet. Migrationsverket har också ett ansvar att se till att utsatta grupper får det skydd de behöver på anläggningen, vilket kan skapa förutsättningar för att tidigt upptäcka förekomst av våld mot kvinnor och barn.

Flera som väljer EBO riskerar att stå utanför samhällets etableringsinsatser då de inte får samma koppling till kommunens insatser som om de sedan kommer via ABO.

Det kan handla om samhällsvägledning, att länka till förskola och skola, samt att uppmärksamma behov av stöd hos nyanlända barn.

Vi vet däremot inte vad de här begränsningarna som förslaget innebär kommer att ha för effekter för barn som kan tvingas flytta mellan olika anläggningar eller påverkas av att föräldrarna riskerar att bli än mer ekonomiskt utsatta, då de även riskerar att förlora sin ersättning. Vi anser att barnperspektivet fortfarande måste tas i beaktan i större omfattning än vad det görs idag. Vi vet heller inte vilka kostnader det kommer att innebära för kommunen tex ekonomisk nödhjälp om staten drar sig ur i högre utsträckning även detta skulle behövas utreda ytterligare- något även förvaltningen påpekar i sitt svar.

Det vi däremot vet genom uppgifter från Migrationsverket är att i juli 2019, bodde omkring 56 procent i eget boende. Det beror dels på att många upplever anläggningsboenden som nedbrytande, dels på att man upplever närheten till släktingar och andra landsmän som en trygghet och slutligen på att det finns en brist på andra boendialternativ.

Att många bosätter sig i samma områden beror på att Stockholm är en segregerad stad och att det är svårt att hitta hyresrätter med rimlig hyra i alla områden av staden. Detta är en konstaterad konsekvens av de omfattande ombildningar som genomfördes under Alliansstyret 2007-2014. Detta visar i sin tur på det stora behovet av att bygga fler hyresrätter med rimliga hyror över hela staden samt att inte genomföra några ombildningar av äldre hyresrätter till bostadsrätter. Det kommer inte att uppstå fler boendemöjligheter i mer välbeställda kommuner eller stadsdelar i Stockholm bara för att de asylsökande mister sin dagersättning.

Trångboddheten som lyfts i löptext av finansborgarrådet är en av de viktigaste faktorerna som vi anser att man bör ha med som en indikator som visar på trångboddheten något som idag saknas och som kommer försvåra arbetet framöver. Här anser vi att majoriteten försitter möjligheten att göra riktlinjerna ordentligt från början.

Vi menar därmed att lagändringen inte kommer få de effekter som man hoppas att den ska ha.

För att uppnå de målen om att skapa förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande, måste vi i stället arbeta vidare med de åtgärder som arbetades fram under

den förra majoriteten genom Skillnadernas Stockholm, genom att förstärka socialtjänst, förskola, skola och öka möjligheterna att nå goda levnadsvillkor. Det handlar om att arbetsmarknadsinsatser görs för att underlätta vägar till arbete och självförsörjning och att bostadsbolagen har insatser för att komma tillrätta med och förhindra otillåtna andrahandsuthyrningar och minska trångboddhet.

Stadsdelsnämnderna har också de senaste åren, tillsammans med andra ansvariga nämnder och bolagsstyrelser, lagt mycket resurser på socialt förebyggande åtgärder.

Vi anser att de människor som sökt sig till Sverige undan krig och förtryck ska ges goda förutsättningar och möjligheter att komma in i samhället. Vi tror inte på en politik som domineras av sanktioner och indragna bidrag för de asylsökande som, i likhet med andra invånare, vill besluta om sin egen bostadsort, eller bostadsområde.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Det är glädjande att majoriteten insett att staden behöver fortsätta restriktioner gällande rätten till fri bosättning (EBO) för asylsökande. Sverigedemokraterna instämmer i finansborgarrådets skrivelse, men anser att undantaget ska gälla hela staden. Det är inte hållbart att tillåta fler asylsökare att bosätta sig i staden när det finns stora problem med utanförskap och trångboddhet samt en drakonisk stor bostadsbrist i hela staden.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringens proposition (2019/20:10) *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande* överlämnades till riksdagen den 19 september 2019. I propositionen föreslås att asylsökandes möjligheter att bo i eget boende (EBO) ska begränsas i vissa områden. Förslaget innebär att om en asylsökande på egen hand ordnar bostad i ett område med socioekonomiska utmaningar, ska han eller hon som huvudregel inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande med fler. Förslaget syftar till att asylsökande i fler fall än i dag ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och till att de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende ska minska.

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) huvudansvaret för mottagandet av asylsökande. I det ansvaret ingår att Migrationsverket bland annat ska erbjuda asylsökande boende. Det finns dock inte några regler som anvisar var asylsökande måste bo under asyltiden. Asylsökande kan därmed välja att ordna boende på egen hand och bo i princip var de vill i Sverige. Enligt lagen om mottagande av asylsökande med fler gäller vidare att samtliga asylsökande som saknar egna medel har rätt till bistånd för sin dagliga livsföring (dagersättning).

Dagersättningen, som utgår med som mest 71 kronor per person, får sättas ner för vuxna asylsökande som vägrar att delta i viss verksamhet eller som försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet eller genom att hålla sig undan. Asylsökande har även i särskilda fall rätt till bidrag för bostadskostnaden (bostadsersättning). Om det finns något annat angeläget behov har den asylsökande också rätt till bidrag för det (särskilt bidrag).

När lagen om mottagande av asylsökande m.fl. infördes 1994 genomfördes flera förändringar i fråga om mottagandet av asylsökande. Dessa innebar bland annat att asylsökande fick samma rätt till dagersättning oavsett om de vistades i Migrationsverkets anläggningsboende eller om de ordnade bostad på egen hand. Det infördes även en särskild bostadsersättning för de asylsökande som ordnade sitt boende på egen hand. Syftet med dessa ändringar var att främja att asylsökande i större omfattning skulle ordna bostad på egen hand. Mottagandet skulle präglas mindre av omhändertagande och mer av ett ökat eget ansvarstagande (prop. 1993/94:94 s. 33 f.).

Inför 1994 års reform uppskattades att cirka tio procent av de asylsökande skulle ordna sitt boende själva. I praktiken blev det dock betydligt fler. Redan ett år efter förändringarna bodde nära hälften av alla asylsökande i eget boende. Sedan dess har andelen asylsökande som bor i eget boende varit relativt konstant och under perioden 1999–2017 bodde mellan omkring 30 och 50 procent av de asylsökande i eget boende. Detta trots att rätten till bostadsersättning begränsades 2005 och att reglerna om bostadsersättning då fick sitt nuvarande, mer restriktiva innehåll.

Enligt uppgifter från Migrationsverket bodde i juli 2019 omkring 56 procent – eller drygt 24 000 personer – i eget boende av alla inskrivna personer i mottagandet.

Fördelningen av asylsökande runt om i landet är ojämn. Friheten för asylsökande att fritt få bestämma bostadsort och bland annat det faktum att asylsökande som väljer att ordna boende på egen hand ofta blir inneboende hos släktingar eller bekanta (så kallade värdfamiljer) har lett till att fördelningen av asylsökande som bor i eget boende är koncentrerad till ett mindre antal kommuner och att det har utvecklats särskilda områden dit asylsökande söker sig. Möjligheten till eget boende riskerar att leda till allvarliga negativa sociala konsekvenser både för enskilda individer och för lokalsamhället. En sådan konsekvens är att vissa områden dit asylsökande flyttar drabbas av ökade problem med socioekonomiska utmaningar.

Nytt regelverk

Från den 1 juli 2020 har asylsökandes möjligheter att flytta till eget boende (EBO) i vissa områden begränsats. Riksdagen beslutade den 27 november 2019 om en ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Ändringen innebär att asylsökande som väljer att bo i eget boende (EBO) i vissa områden som huvudregel inte har rätt till dagersättning eller särskilt bidrag.

Regeringen beslutade den 5 december 2019 om ändringar i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. med kompletterande regler om vilka områden som ska omfattas. 32 kommuner tilläts då anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen skulle omfattas av regleringen. Anmälan föregicks av att länsstyrelsen fick möjlighet att yttra sig.

Efter att 11 kommuner anmält hela sin yta till Migrationsverket genomfördes ändringar i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande med flera. Den 15 augusti 2020, sex veckor efter att den nya lagen om begränsning av EBO börjat gälla trädde dessa ändringar i kraft. De innebär att de områdesbegränsningar som infördes den 1 juli 2020 upphör att gälla vid

utgången av 2020 och att kommunerna i kommande ansökningar behöver motivera sina områdesurval med ett tydligare statistiskt underlag, där man tar hänsyn till fler variabler.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande utgör underlag till stadens nya ansökan till Migrationsverket i oktober 2020, och är en revidering av det föregående ärendet *Reglering av EBO-asylsökande inom Stockholms stad* (Dnr KS 2020/299) utifrån det nya regelverket.

Innan en kommun gör en anmälan, ska kommunen inhämta ett yttrande från länsstyrelsen. Om länsstyrelsen anser att det står klart att det inte är motiverat att en viss del av kommunen anmäls, ska länsstyrelsen invända mot det i yttrandet. En anmälan får inte avse en sådan del av kommunen som omfattas av en invändning. Yttrandet ska bifogas anmälan till Migrationsverket.

För att länsstyrelsen ska kunna yttra sig är en förutsättning att kommuner kommer in med underlag, analys och bedömning som tydligt motiverar varför områdesbegränsningar bör införas. Enligt förordningen ska de sociala och ekonomiska förhållanden beaktas, särskilt graden av arbetslöshet, sysselsättningsgraden, andelen mottagare av försörjningsstöd, skolresultaten, utbildningsnivån och valdeltagande. Det kan finnas svårigheter att göra bedömningar om områden avgränsas för mycket och görs för små. Beroende på omständigheterna i enskilda fall kan det då vara lämpligt att i bedömningarna gruppera flera mindre områden så de motsvarar till exempel stadsdelar eller bostadsområden. Det gäller fortfarande att kommunen ska vara restriktiv med antalet områden som anmäls.

De aktuella kommunerna är de som omfattas av bilagan till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden. Följande kommuner omfattas av bilagan till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden: Borlänge, Borås, Botkyrka, Eskilstuna, Filipstad, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Huddinge, Järfälla, Jönköping, Karlskrona, Katrineholm, Kristianstad, Landskrona, Linköping, Malmö, Motala, Norrköping, Nyköping, Perstorp, Sandviken, Stockholm, Södertälje, Trollhättan, Uddevalla, Uppsala, Västerås, Växjö, Åstorp och Örebro. Dessa kommuner ska få anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska omfattas av regleringen. En sådan anmälan ska föregås av att länsstyrelsen får möjlighet att yttra sig om vilka områden som ska anmälas. De kommuner som är aktuella för detta i Stockholms län är Stockholm, Botkyrka, Södertälje, Huddinge och Järfälla.

Att bli av med rätten till ersättning

För att den asylsökande inte ska ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag krävs att han eller hon på egen hand ordnar bostad och att bostaden ligger i en del av en kommun som vid inflyttningen och under den tid asylsökanden bor i den anses ha sociala och ekonomiska utmaningar. Med detta avses hela den tid som den asylsökande har bott i det aktuella på egen hand ordnade boendet, det vill säga från inflyttningen och framåt. Varje flytt till ett nytt boende ska beaktas, oavsett om det nya boendet är i samma område som det tidigare eller i ett annat. Detta innebär bland annat att om en asylsökande på egen hand ordnar bostad i en kommun del som först efter inflyttningen anses ha sociala och ekonomiska utmaningar, är rekvisiten för att rätten till bistånd ska begränsas inte uppfyllda eftersom kommundelen inte ansågs ha sociala och ekonomiska utmaningar när asylsökanden flyttade till det egna boendet.

Om samma asylsökande därefter flyttar och på egen hand ordnar ett annat boende i samma område, har den asylsökande som huvudregel inte rätt till bistånd i form av dagersättning eller särskilt bidrag. Den asylsökande kan dock åter få rätt till sådant bistånd, om kommundelen under den asylsökandes boendetid inte längre skulle anses ha sociala och ekonomiska utmaningar eller om den asylsökande väljer att flytta till ett annat boende som inte omfattas av begränsningen.

Om en asylsökande på egen hand ordnar bostad och bostaden ligger i en kommun del som vid inflyttningen och under den tid asylsökanden bor i den anses ha sociala och ekonomiska utmaningar, har han eller hon alltså som huvudregel inte rätt till dagersättning eller särskilt bidrag. Rätten till sådant bistånd ska dock inte falla bort om det skulle vara uppenbart oskäligt.

Undantag – uppenbart oskäligt att bli av med ersättning

Ett exempel på en situation när undantaget kan bli tillämpligt är om en asylsökande barnfamilj bor i eget boende i en kommun del som efter inflyttningen har kommit att anses ha sociala och ekonomiska utmaningar. Om familjen därefter flyttar inom samma område och barnen i familjen går i förskola eller skola i samma område, bör det normalt vara uppenbart oskäligt att familjen förlorar rätten till dagersättning eller särskilt bidrag.

Bedömningen av om den asylsökande inte har rätt till dagersättning eller särskilt bidrag och, i sådant fall, om det är uppenbart oskäligt att den asylsökande inte får rätt till sådant bistånd ska göras på eget initiativ av Migrationsverket i samband med att myndigheten prövar eller omprövar en ansökan om bistånd. Ett beslut om dagersättning eller särskilt bidrag får överklagas (22 §).

Regeringens jämställdhetsanalys av det nya regelverket

Såväl kvinnor som män som flickor och pojkar berörs i olika utsträckning av förändringen av lag och regelverk. Regeringen bedömer till exempel att det kan ha en positiv effekt när det gäller kvinnors livssituation och möjligheter att ta del av insatser och aktiviteter. De föreslagna åtgärderna bör enligt regeringen leda till att flera asylsökande bor i anläggningsboende. Regeringen bedömer att detta kan få till följd att kvinnors aktivitetsgrad och deltagande i insatser kan öka.

Anledningen till detta är att det är vanligare att kvinnor som bor i anläggningsboende deltar i undervisning i svenska, praktik eller annan sysselsättning än kvinnor som bor i eget boende under asyltiden. På längre sikt skulle detta kunna skapa förutsättningar för en snabbare etablering i arbets- och samhällslivet för dessa kvinnor, vilket bör vara positivt för jämställdheten mellan kvinnor och män i samhället. Om fler asylsökande väljer att bo i anläggningsboenden än i dag, där Migrationsverket har ett ansvar att tillse att utsatta grupper får det skydd de behöver, kan det också leda till att förutsättningarna för att tidigt upptäcka förekomst av våld mot kvinnor och barn eller hedersrelaterat våld förbättras. Detta kan i sin tur medföra positiva effekter för jämställdheten. Analysen gäller bara om regeringens intention med lagändringen uppfylls.

Statistik EBO Stockholms stad

Den 1 januari 2020 fanns det 3479 asylsökande personer boende i Stockholms stad. Av dessa var 636 barn och unga under 20 år. Migrationsverket förväntar sig i sin prognos för 2020 och 2021 färre asylsökande än tidigare. Migrationsverket aviserar dock stor osäkerhet vad gäller inresta anhöriga och kvotflyktingar.

I snitt är asylprocessen knappt ett år. Det är viktigt att skilja på statistik rörande asylsökande egenbosatta och personer med uppehållstillstånd, som antingen har bosatt sig på egen hand eller har anvisats till Stockholms stad genom bosättningslagen. Det nya regelverket gäller enbart personer som är i asylprocess och som bosätter sig på egen hand i kommunen.

Arbetet för integration

Stockholms stad har många olika insatser för att arbeta för integration och komma tillrätta med de socioekonomiskt svaga områden som finns. Olika typer av verktyg används för att arbeta med trångboddhet, ohälsa, arbetslöshet, låga skolresultat, låg inkomst eller bidragsberoende samt tillits- och

trygghetsfrågor. Under flera år har staden satsat på de yttre områdena i Stockholm, de som också i rapporten *Skillnadernas Stockholm* (Dnr 2015-1334) lyftes fram som särskilt socioekonomiskt svaga. Det görs ett stort arbete inom socialtjänst, förskola, skola för att öka möjligheterna att nå goda levnadsvillkor. Arbetsmarknadsinsatser görs för att underlätta vägar till arbete och självförsörjning. Bostadsbolagen har insatser för att komma tillrätta med och förhindra otillåtna andrahandsuthyrningar och minska trångboddhet. Stadsdelsnämnderna har tillsammans med andra ansvariga nämnder och bolagsstyrelser de senaste åren lagt mycket resurser på trygghetsskapande åtgärder.

Intentionerna med de nya reglerna är att förhindra att fler personer bosätter sig inom de socioekonomiskt svaga områdena, där det är stora problem med bland annat trångboddhet. Stockholms stad har många pågående insatser inom både ordinarie verksamhet och projekt, som ska leda till ökad integration. Att använda de nya reglerna och anmäla vissa områden till Migrationsverket blir ytterligare ett verktyg i det arbetet, som staden ska prova.

Demografiska statistikområden (DeSO) och stadsdelar

De områden som kan anmälas till Migrationsverket benämns som DeSO. DeSO är en områdesindelning som utformats av Statistiska centralbyrån (SCB). Den gäller från 1 januari 2018 och följer läns- och kommungränserna. DeSO delar in Sverige i 5 985 DeSO med tillhörande sifferkoder. Indelningen tar hänsyn till de geografiska förutsättningarna så att gränserna, i möjligaste mån, följer exempelvis gator, vattendrag och järnvägar. Viktiga byggstenar som använts för att skapa DeSO är tätorter och valdistrikt. Stockholms stad har 544 DeSO. Dessas folkmängd varierar mellan 780 - 3 850 personer, år 2019.

För att kunna identifiera relevanta DeSO att anmäla till Migrationsverket har staden använt SCB:s statistik för DeSO samt socioekonomisk statistik över stadens 132 stadsdelar för att komplettera de fall då socioekonomisk statistik för DeSO saknas.

DeSO-gränser följer i huvudsak stadsdelsgränser med vissa undantag, ett fåtal DeSO omfattar fler än en stadsdel. Detta gäller områden med låg boendetäthet. Den statistiska analysen har tagit hänsyn till hur DeSO och stadsdelsgränserna matchar.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads tidigare anmälan om 15 DeSO baserades på en statistisk analys av fyra socioekonomiska faktorer: sysselsättningsnivå, utbildningsnivå, inkomst och utländsk bakgrund. Denna anmälan baseras i likhet med den tidigare på sysselsättningsnivå och utbildningsnivå men därtill har även försörjningsstöd, arbetslöshet, valdeltagande och skolresultat inkluderats i bedömningen. Enligt förordningen ska dessa sex socioekonomiska faktorer särskilt beaktas.

Statistik för Stockholms 544 DeSO och 132 stadsdelar ligger till grund för bedömningen. För sysselsättningsnivå, utbildningsnivå och försörjningsstöd har statistik för DeSO funnits att tillgå och har därför analyserats på den detaljerade nivån. För arbetslöshet, valdeltagande och skolresultat har stadens uppgift för stadsdelar, ej DeSO. De tre faktorerna har därför analyserats utifrån stadsdelsstatistik. DeSO har då analyserats utifrån värdet för de stadsdelar som DeSO är belägna i.

De nya socioekonomiska faktorerna som inkluderats i bedömningen stärker det tidigare geografiska mönster som framkommit; de femton tidigare utvalda DeSO med lägst andel boende med eftergymnasial utbildning och utmärkande låga nivåer inom sysselsättning återkommer även med höga nivåer av andelen mottagare av ekonomiskt bistånd. Därtill ligger de i stadsdelar som har bland de lägsta nivåerna av valdeltagande, gymnasiebehörighet och hög arbetslöshet.

Den socioekonomiska statistiken för DeSO och stadsdelar ger stöd för att utöka de tidigare utvalda 15 DeSO till att omfatta hela de stadsdelar som de ligger i. Då omfattas totalt 28 DeSO belägna i Rinkeby, Husby, Tensta och Skärholmen.

De nämnda stadsdelarna Rinkeby, Husby, Tensta och Skärholmen har sedan länge stora socioekonomiska utmaningar, vilket framkommer i rapporten Skillnadernas Stockholm. Samma tendens belyses i Swecos nulägesanalys avseende integrationen i Stockholms stad som sammanställdes under våren 2019. Gällande trångboddhet är det stadsdelsområdena Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen som har högst andel trångbodda hushåll. Vid en kontroll av var de asylsökande egenbosatta bor idag i Stockholm så bor flest inom områden med postnummeradress Spånga, Kista och Skärholmen.

Förra ärendet i samma fråga föranledde att 15 DeSO anmäldes till Migrationsverket. Då detta ärende skickades ut på remiss före anmälan så framkom det att tillfrågade nämnder var positiva till föreslagna områden. I remissvaren framkom det dock även att det var kommunikativt svårt att förklara varför bara delar av en stadsdel anmäldes till Migrationsverket. Det sågs som ett problem att det skulle vara godkänt att bosätta sig på en sida av gatan men inte den andra, i samma stadsdel. Där befolkningstätheten är hög är DeSO ofta små sett till geografisk yta, vilket också har varit ett skäl till att beakta stadsdelen och inte endast peka ut DeSO som ibland omfattar ett fåtal kvarter. Varken för de som bor eller arbetar i Stockholms stad är DeSO ett vedertaget sätt att dela in kommunen. Stockholms stad är indelad i 13 stadsdelsområden och dessa är indelade i 132 stadsdelar. Dessa 132 stadsdelar är

kända som områdesindelningar, vilket gör att de 28 DeSO-områdena inom de redan utvalda stadsdelarna kommer bli begripliga för alla.

Av kartorna i bilaga 1 framgår att samtliga DeSO i Husby, Tensta och Rinkeby har utmärkande nivåer inom alla de sex socioekonomiska faktorerna. I Skärholmen utmärker sig fyra av fem DeSO på liknande sätt, medan ett DeSO (0180C1860) är något socioekonomiskt svagare än staden som helhet, men i sig själv inte har lika utmärkande nivåer som den övriga stadsdelen. Detta DeSO har inkluderats eftersom det ingår i en stadsdel (Skärholmen) med utmärkande socioekonomiska utmaningar i övriga DeSO.

Vissa DeSO kan ha utmärkande nivåer inom en eller flera enskilda socioekonomiska faktor utan att det i sig behöver indikera en strukturellt avvikande socioekonomisk utsatthet i området. Exempelvis råder låg sysselsättning i de DeSO som ligger i anslutning till Universitetet och Tekniska högskolan, vilket inte ska tolkas som socioekonomisk utsatthet utan beror på att där bor många studenter som studerar istället för att förvärvsarbeta. De DeSO som valts ut har gjort det baserat på en samlad bedömning av de sex socioekonomiska faktorerna för flera av stadsdelens DeSO

Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms stad anmäler 28 DeSO-områden som finns inom fyra stadsdelområden (Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Husby och Skärholmen) i höstens anmälningsprocess. Det är samma stadsdelar som i stadens tidigare första ansökan som berörs. Skillnaden är att ansökan nu omfattar samtliga DeSO i de berörda stadsdelarna och inte enbart vissa DeSO inom den, vilket möjliggörs utifrån promemoria och Länsstyrelsens vägledning.

De DeSO som ska anmälas är följande:

- 6 (av 6) i Husby: 0180C6370, 0180C6380, 0180C6310, 0180C6350, 0180C6360, 0180C6400
- 9 (av 9) i Tensta: 0180C6170, 0180C6230, 0180C6210, 0180C6250, 0180C6260, 0180C6140, 0180C6240, 0180C6220, 0180C6270
- 8 (av 8) i Rinkeby 0180C6120, 0180C6070, 0180C6100, 0180C6150, 0180C6090, 0180C6110, 0180C6160, 0180C6180
- 5 (av 5) i Skärholmen: 0180C1680, 0180C1660, 0180C1780, 0180C1490, 0180C1860

Stadsledningskontoret kommer att följa utvecklingen noga och fördjupa analysarbetet framåt, vilket kan föranleda förändringar.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå att kommunfullmäktige beslutar följande.

Till Migrationsverket anmäls 28 demografiska statistikområden (DeSO), enligt bilaga 1, som från den 1 januari 2021 undantar möjligheten för asylsökande att bosätta sig på egen hand i dessa områden.